

УДК 94(477) «19/20»

ВНЕСОК ВОЛОДИМИРА БАРАНА У ДОСЛІДЖЕННЯ ДАВНЬОГО ГАЛИЧА

Юрій ФІГУРНИЙ

кандидат історичних наук,
завідувач відділу української етнології НДІУ

Анотація. У статті проаналізовано внесок знаного археолога, етнолога, історика В. Барана у дослідження давнього Галича (Крылоського городища). Багаторічними археологічними дослідженнями княжого Галича В. Баран суттєво поповнив наші знання про історію столиці Галицько-Волинської держави.

Ключові слова: Україна, українці, В. Баран, давній Галич, Крылоське городище, етнокультурні процеси.

ВКЛАД ВЛАДИМИРА БАРАНА В ИССЛЕДОВАНИЕ ДРЕВНЕГО ГАЛИЧА

Юрий ФИГУРНЫЙ

кандидат исторических наук,
заведующий отделом украинской этнологии НИИУ

Аннотация. В статье изучен вклад известного археолога, этнолога, историка В. Барана в исследование древнего Галича (Крылосского городища). Многолетними археологическими исследованиями княжеского Галича В. Баран существенно пополнил наши знания об истории столицы Галицко-Волынского государства.

Ключевые слова: Украина, украинцы, В. Баран, древний Галич, Крылосское городище, этнокультурные процессы.

CONTRIBUTION OF VOLODYMYR BARAN TO THE STUDY OF OLD HALYCH

Yurii FIHURNYI

Candidate of Historical Sciences,
Head of the Ukrainian Ethnology Department of RIUS

Annotation. The article analyzes the contribution of the renowned archaeologist, ethnologist, and historian V. Baran to the study of ancient Halych (Krylos settlement). With his long-term archaeological research of princely Halych, V. Baran greatly enlarged our knowledge about the history of the capital of Galicia-Volyhnia Principality.

Key words: Ukraine, Ukrainians, V. Baran, Old Halych, Krylos settlement, ethnocultural processes.

© Фігурний Ю.

Восени 2016 р. виповнюється 25 років від того часу, коли видатний український археолог, історик, українознавець Володимир Данилович Баран розпочав дослідження давнього Галича (сучасне село Кринос Галицького району Івано-Франківської області). Під його керівництвом Галицька постійно діюча археологічна експедиція Інституту археології НАН України та Івано-Франківського краєзнавчого музею протягом 10 років (1991–2000) плідно досліджувала давній Галич (Крилоське городище) і зробила чимало наукових відкриттів.

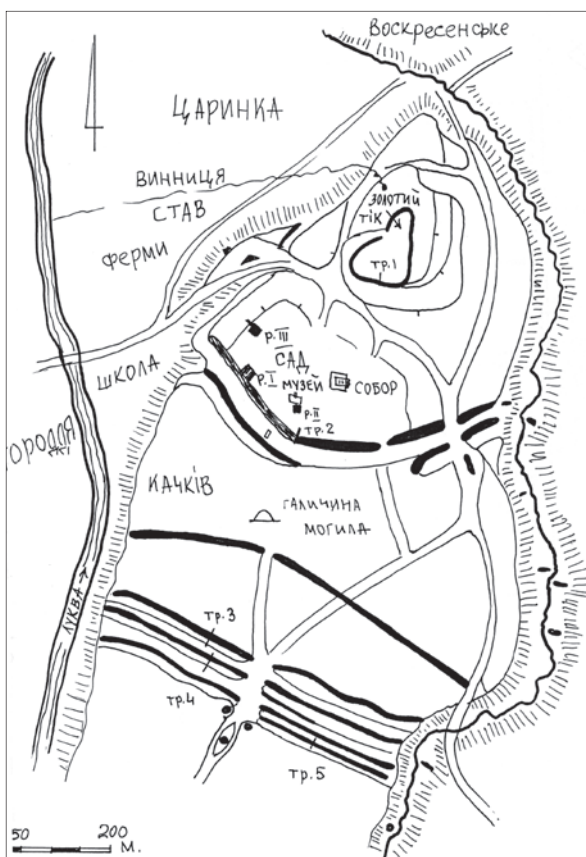
Наукова новизна даної праці полягає в тому, що вперше в українознавчих студіях зроблена спроба на основі комплексного аналізу архівних археологічних матеріалів та фахової літератури з'ясувати внесок відомого українського вченого, патріарха слов'янської археології В. Барана у вивчення давнього Галича як важливого політичного, економічного та культурного центру середньовічної України.

Стаття написана в рамках планової роботи відділу української етнології НДІУ «Україна й українство в етнокультурних процесах світу», керівником якої є професор В. Баран.

З метою об'єктивного аналізу наукових здобутків вченого нами було опрацьовано десять річних наукових звітів про археологічні дослідження, проведені Галицькою постійно діючою археологічною експедицією Інституту археології НАН України та Івано-Франківського краєзнавчого музею впродовж 1991–2000 років, що зберігаються у Науковому архіві Інституту

археології (далі – НА ІА НАНУ), проаналізовано численні публікації В. Барана і Б. Томенчука (співавтор), оприлюднені ними у наукових виданнях (збірниках матеріалів, фахових часописах) і засобах масової інформації (газетах, тижневиках, журналах) упродовж кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Давній (княжий) Галич, разом з Києвом, Черніговом, Переяславом та іншими містами Русі-України, був важливим політичним, адміністративним, економічним і культурним центром Русі. Фактично тривалий час він був столицею західноукраїнських земель, де відбувалося зародження, становлення і розвиток українського етносу.

Крилоське городище. 1995 рік

Давній Галич займав на карті середньовічної Русі-України вигідну позицію як у військовому (городище розміщувалося на важкодоступному виступі правого високого берега ріки Лукви, що впадала у Дністер), так і економічному (місто перебувало на перехресті торговельних шляхів, які з'єднували Центральну і Східну Європу) відношенні. Це сприяло його швидкому зростанню та перетворенню з важливого племенного осередку Прикарпатського регіону на потужний політико-економічний та культурний центр Наддністрянської України, столицю Галицько-Волинського князівства. «Стольний характер цього регіону, названого згодом Галицькою землею, а ще пізніше – Галичиною, Галич зберіг упродовж наступного історичного періоду», – писав Я. Ісаєвич [26, с. 26–27]. Розвиток Галича як столиці Галицько-Волинського князівства був загальмований татаро-монгольською навалою. А його остаточний занепад зумовлено польсько-литовською експансією середини XIV ст. Дещо згодом, на початку XV ст., за п'ять кілометрів на північ від колишньої княжої столиці на березі Дністра виникло нове місто – сучасний Галич, а на місці старого – наразі існує село Кринос.

Отже, давній Галич у X–XIII ст. спочатку як регіональний центр хорватів, потім Галицького князівства, а згодом і Галицько-Волинської держави відіграв важливу роль у творенні українських державницьких та культурних традицій, зокрема: освіти, писемності, духовності, мистецтва, містобудування, сакральної, мілітарної та секулярної архітектури тощо, та був важливим політичним і культурним центром середньовічної України.

На превеликий жаль, періоди піднесення, розквіту та величі давнього Галича залишилися позаду, й для міста настали важкі часи. Згодом на місці княжого Галича залишилися лише руїни, і невблаганний час накрив мороком його минуле. Попри те, що в літописах, хроніках й інших історичних текстах збереглися деякі відомості про давній Галич, локалізація самого міста та основних його пам'яток потребувала польових археологічних досліджень. Адже археологічні методики дають можливість відшукувати забуті історією, загублені поселення, зокрема й міста. Відкриття Г. Шліманом легендарної Трої є прикладом ефективності застосування археологічних методик у пошуках загублених міст.

У зв'язку з цим В. Баран наголошує: «Поряд з писемними джерелами, що розкривають таємниці виникнення та розвитку середньовічних городищ та міст України, важливе місце посідає археологія. Саме ця наука збагатила історію відомостями про початки містобудівництва, економічний потенціал середньовічних поселень, заново освітила красу втрачених храмів, замків, палаців, витонченість художніх смаків тогочасних митців. Все це повною мірою стосується археології давнього Галича – столиці Галицько-Волинської держави, одного з провідних культурних центрів Київської Русі» [24, с. 210].

Незважаючи на історичні катаклізми, руїни давнього Галича завжди привертати до себе увагу. Зрештою, з середини XIX ст. розпочалися археологічні дослідження Галича, які тривають і досі. Дослідники А. Петрушевич, І. Шараневич, Л. Лаврецький, О. Чоловський, Й. Пеленський, Л. Чачковський,

Я. Хмілевський, Я. Пастернак, В. Довженко, В. Гончаров, М. Каргер, О. Іоанісян, В. Ауліх, Ю. Лукомський, В. Баран, Б. Томенчук та інші доклали чималих зусиль, щоб вивчити давній Галич та досягнути його політичне, економічне, сакральне та культурне значення. Більш докладно історія археологічних досліджень давнього Галича висвітлена у працях В. Барана [23, 24, 25].

Незважаючи на велику кількість дослідників, які вивчали минуле давнього Галича, він продовжував оберігати свої таємниці й залишається цікавим об'єктом для польових досліджень, зокрема, це стосувалося Галичиної могили. Це був одинокий курган, насипаний на південно-західній околиці урочища Качків між внутрішніми і зовнішніми валами старого Галича. Він згаданий в літописі (Іпатіївський список) на початку XIII ст. Колись високий курган

домінував над старим містом, ніби охороняючи підступи до нього. На 1991 р. на місці могили збереглося лише незначне підвищення, що ледве виділялося на горизонті навколишнього ландшафту. Розміри кургану в основі: по осі північ-південь – 50 м, по осі захід-схід – 45 м, сучасна висота від вершка кургану – 1,5 м [1, арк. 3].

У кінці 80-х та на початку 90-х років XX ст. в Україні відбувалося національне й культурне відродження. Українці Галичини були одними з перших, хто почав активно перейматися історичним минулим, дослідженням, збереженням та відновленням історичних та культурних пам'яток.

У 1991 р. постало питання про відновлення Галицького митрополичого Успенського собору в урочищі Качків. Оскільки урочище знаходиться між внутрішніми і зовнішніми валами укріплень

Кринос. 1991 р. Галичина могила. Розчистка поховання В. Бараном і Б. Томенчуком

княжого Галича, що був під охороною держави як пам'ятка археології, виникло питання щодо доцільності новітнього будівництва, яке значною мірою змінило б історичний ландшафт. Крім того, на одній із найвищих точок урочища знаходилася літописна Галичина могила, яка вимагала повторних досліджень і реконструкції. Все це зумовило відновлення археологічних пошуків.

На вимогу управління культури Івано-Франківського облвиконкому в кінці серпня 1991 р. в м. Галичі відбулася нарада комісії з проблеми будівництва церковно-культурного комплексу в с. Крилос за участю представників Верховної Ради України (С. Пушик, В. Шлемко), Івано-Франківської обласної ради (заступник начальника управління культури С. Синиця, заступник начальника управління архітектури та будівництва М. Капак), обласної організації Товариства охорони

пам'яток історії та культури (В. Любінець), Міністерства культури України (О. Бітковський), науковців Інституту археології АН України (В. Баран), Інституту суспільних наук АН України (Ю. Лукомський, М. Філіпчук), обласного Івано-Франківського краєзнавчого музею (Б. Томенчук) та громадськості. Комісія прийшла до висновку, що питання про можливість будівництва в урочищі Качків митрополичого комплексу може бути порушене лише після ґрунтовних археологічних досліджень. Оскільки заступник начальника Галицької постійно діючої археологічної експедиції Інституту суспільних наук АН України архітектор Ю. Лукомський у своєму виступі в серпні 1991 р. на нараді комісії висловив сумнів щодо наявності культурного шару давньоруського часу в урочищі Качків, комісія доручила провести контрольні археологічні дослідження [1, арк. 1–2].

Крилос. 1991 р. Галичина могила

Керівником експедиції став доктор історичних наук, професор В. Баран, а його заступником і начальником давньоруського загону – кандидат історичних наук Б. Томенчук. Розкопки розпочалися восени 1991 р. з дослідження Галичиної могили. Оскільки раніше цю пам'ятку безрезультатно розкопували Т. Зем'єнецький у 1883 р., Й. Пеленський у 1911 р., Я. Пастернак у 1934 р., то вона вважалася безперспективною [11, с. 163].

Незважаючи на невдачі попередників, В. Баран у 1991 р. розпочав цілеспрямовані дослідження, що, зрештою, увінчалися вагомим науковим відкриттям. Спочатку під розкопом Я. Пастернака виявлено шар (товщиною 35 см) темного, сильно гумусованого ґрунту, який доходив до передматерика (товщиною 15–20 см). Рівень материка від сучасної поверхні 2,2 м. На цьому рівні простежено сліди дещо темнішого заповнення невеликої ями. На дні ями (в південній частині) лежала залізна бойова сокира, наконечники двох стріл і дротика, довгий залізний ніж-скрамасак у дерев'яній оправі. Також знайдено невизначеного призначення дерев'яний предмет. На рівні верхнього зрізу ями, в її південно-східному куті, виявлено ще одну залізну бойову сокиру, яка лежала руків'ям вверх. Біля скрамасаку розчищено рештки бойового щита – пляму круглої форми дуже тонкої золотої фольги в два шари. Діаметр плями 42,6 см.

У центральній частині ями зафіксовано сліди відбитків шкіри та тканини. Сліди тканини виявлено також на поверхні сокири. На цьому етапі дослідження поховальної ями припинено. Розкоп було законсервовано до наступного сезону.

На спільно проведеній нараді археологи дійшли висновку, що це, очевидно, частина поховальної камери – ями, яка знаходилась у центральній частині кургану. Вона опущена до рівня передматерика. Сліди самого поховання (тілопокладення чи трупоспалення) можна чекати в північній нерозкопаній ділянці. Але вже сам поховальний обряд і поховальний інвентар свідчать, що курган є місцем захоронення представника дружинного соціального стану. Курган датували X – поч. XI ст. [1, арк. 9–10].

У серпні–жовтні 1992 р. археологи під керівництвом В. Барана продовжили дослідження давнього Галича. Спочатку вчені завершили вивчення Галичиної могили. Поховання відкрите в центральній частині кургану, на глибині 1,8 – 2 м від його сучасної вершини. Сліди поховальної ями простежено зразу під насипом, на рівні тогочасної денної поверхні. Остання у своїй північно-західній частині частково зрізана розкопом Я. Пастернака в 1934 р. Її південна частина була виявлена і частково досліджена в 1991 р. Яма мала видовжену форму, у ній виявлено залишки човна, а у ньому знайдено низку артефактів [2, арк. 7–10].

У носовій частині човна знайдено спорядження знатного воїна (рештки круглого щита, оправленого золотою фольгою, наконечник довгого дротика, два наконечники вузьких черешкових стріл, скрамасак – великий бойовий ніж, три пласкообушні з щекавицями бойові сокири), а також тесло і залізне кріплення кермувального весла. Слідів поховання не виявлено, що вказує або на кенотаф, або на рештки кремації (горщик із перепаленими кістками було знайдено і знищено ще під час Першої світової війни (російські солдати викопали

два бліндажі в кургані, долівка яких залягала лише на 7–10 см вище рівня знайдених у похованні артефактів). Увесь човен зверху було покрито тканиною з плетеними позолоченими нитками, відбитки якої простежувалися на більшості знайдених там залізних предметів) [21, с. 12–14].

Підсумовуючи наслідки вивчення знакового кургану давнього Галича, В. Баран зазначає: «У 1991–1992 рр. були проведені успішні розкопки на Галичиній могилі, яка до нас тричі досліджувалася і безрезультатно. Відкрите нами багате спорядження воїна у довбаному дерев'яному човні, застеленому вишитою золотом парчею, підтвердило концепцію М. Грушевського, який вважав, що в Галичиній могилі поховано засновника Галича. Мабуть, не випадково насипання кургану Галичиною могили, що припадає на кінець X ст., збігається з

датою спорудження перших укріплень Галицького городища. Зараз могила реконструйована і відкрита для огляду. В цьому нам допоміг М. П. Фіголь, автор монографії «Мистецтво стародавнього Галича», який виготовив зі своїми учнями копію довбаного човна, у якому знаходилося поховання» [23, с. 53].

Згодом археологи дослідили південну частину урочища Качків і встановили наявність у ньому ще одного валу і рову, який був зовсім знищений десь на початку XII ст. Пізніше він був розораний, що привело до його виключення з історикотопографічних схем Крилоського городища [2, арк. 12–14].

Також у 1992 р. археологи розпочали вивчення фортифікаційних споруд давнього Галича. Спочатку вони провели комплексну розвідку Крилоського городища та його околиць. Це дало змогу дослідникам скласти детальний план

Галичина могила. 1992 р. Поховання. Видгляд з Пд.

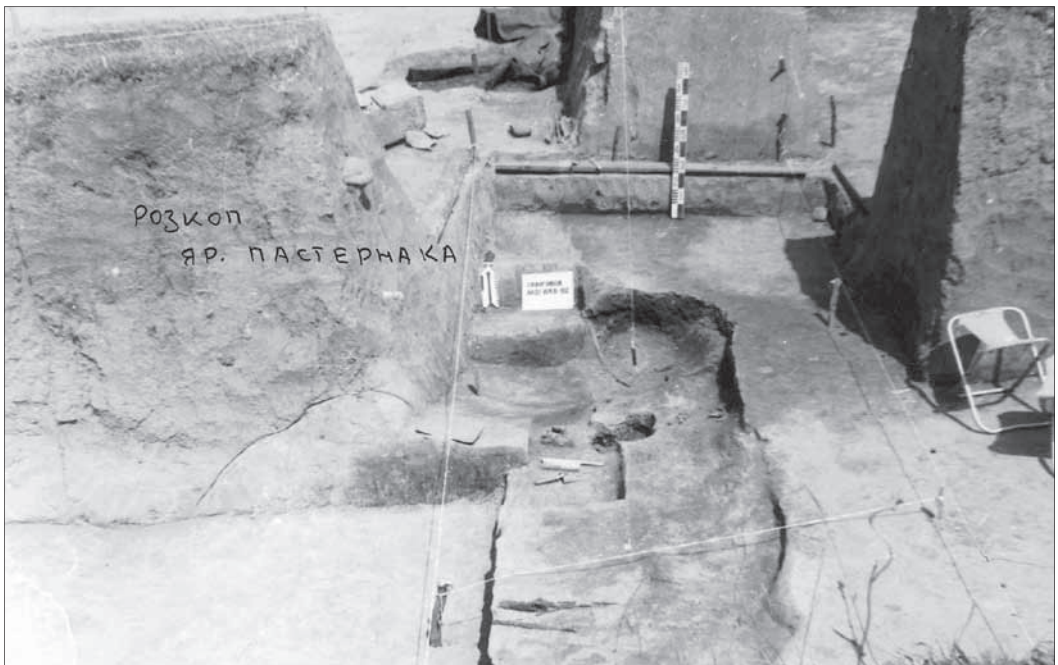
укріплень як городища, так і периферії, які вперше були зведені в єдину фортифікаційну систему давнього Галича. На думку дослідників, «... вона відображає історичну картину давнього Галича X – XI ст. як великого військово-політичного центру (можливо, столиці) Великої або Білої Хорватії» [2, арк. 17].

Отже, дослідження археологами Галичиної могили та її околиць у 1991–1992 рр. відкрили для вчених нові можливості для осягнення початків Галича та напрямків його історичного розвитку. Ця пам'ятка, на думку дослідників, датується кінцем X – початком XI ст. і була насипана на одній із найвищих точок історичної території давнього Галича. В кургані було знайдено поховання-кенотаф знатного воїна, можливо, князя, який загинув за межами Галича. На думку вчених, імовірно, сама назва могили дає підстави вважати, що цей князь або

племінний вождь міг бути засновником давнього Галича [18, с. 98].

У червні–жовтні 1993 р. археологічна експедиція під орудою В. Барана активно вивчала залишки укріплень давнього Галича. Було проведено розкопки головного оборонного валу в урочищі Плебаня-Сад, виявлено рештки чотирьох етапів спорудження укріплень (з X ст. по пізні середньовіччя). Всі фортифікаційні споруди були спалені [19, с. 102–105].

З'ясовано, що в X–XI ст. на території Крилоського городища постала, ймовірно, потреба спорудити потужну оборонну лінію, яка б захищала з південного напільного боку, оскільки тут було часткове пониження рельєфу над природним ярмом. У зв'язку з цим стало необхідним зробити нарощення вздовж південного краю майданчика шляхом насипання земляного валу, який би вирівняв дану площу під оборонні конструкції. Так був

Галичина могила. 1992 р. Поховання. Вигляд з Пд.

споруджений земляний насип. На його вершині збудована оборонна дерев'яна зрубна стіна. Зовні проходив земляний укіс. На близькій відстані від нього побудовано ще одну зрубну стіну. Загалом стіни складались з окремих пустотілих зрубів, пристосованих для житлово-господарських та військових цілей. В одному з останніх зрубів виявлено вогнище. Ці укріплення згоріли десь у XI ст. Зафіксована наявність в історії Крилоського городища короткої перерви у його залюдненні [3, арк. 8].

Виявлено, що, можливо, у XII ст. знову відновлюються оборонні споруди городища. Нарощується вершина валу. На ньому будують нову оборонну стіну, а з внутрішньої сторони споруджується потужна зрубна стіна з окремих клітей. Біля стіни роблять значну підсіпку, на якій споруджують окремі житлово-господарські будівлі з печами тощо, які вже перебували на території городища. Десь у XIII ст. укріплення згоріли. Згодом укріплення знову відновлюються. На місці згорілих зрубів вкотре нарощується земляний вал, будуються нові оборонні стіни, до яких з внутрішньої сторони прилягає кам'яна доріжка. Проте і ці укріплення згодом були знищені [3, арк. 8].

У червні–жовтні 1994 р. археологи під орудою В. Барана досліджували старожитності давнього Галича. Зокрема, здійснювалися розкопки в урочищі Царинка-Винниця, яке знаходиться на правому березі р. Луква, під Крилоським городищем, біля старого ставу. Очевидно, тут у XII–XIII ст. була частина поселення-посаду княжого Галича. Після загибелі міста, коли були знищені захисні споруди на р. Луква, ця територія зазнала затоплення, і життя тут більше не відновлювалося [4, арк. 2].

Також в урочищі Сад було продовжено охоронні археологічні розкопки в західній частині центрального майданчика городища. Зокрема, вивчалися західні лінії укріплень, дослідження яких було розпочато В. Ауліхом. Проте він залишив поза увагою розкопки крайніх ділянок схилів, що не дало можливості зробити вірних висновків щодо складної стратиграфії західних укріплень. Науковці намагалися дослідити ці лакуни (недокопані ділянки). Розкопки західної оборонної лінії центрального майданчика городища підтвердили висновки, зроблені на основі вивчення південної лінії оборони. А саме, про існування 3-х будівельних етапів спорудження оборонних систем: 1) у X–XI ст.; 2) у XII–XIII ст.; 3) в пізньому середньовіччі (XVII ст.) [20, с. 27].

У липні–вересні 1995 р. дослідники під керівництвом В. Барана продовжували вивчати княжий Галич. Розкоп I знаходився в південно-західній частині основного центрального майданчика городища, де, очевидно, розміщувався князівський замок XII–XIII ст. давнього Галича. Розкоп прив'язано до траншеї 1993 р. Він закладений з метою музеєфікації оборонної системи першого основного валу князівського замку – дитинця Галича [5, арк. 1].

Також були закладені розкопи II (біля південно-східної частини митрополічного палацу (сучасного будинку Крилоського краєзнавчого музею) за два метри від його стін) і III (на 25 м на північ від розкопу I). Зрештою, саме розкоп III дав надзвичайно цікавий матеріал як з ранньої історії Галича (X – XIII ст.), так і з пізнього середньовіччя. Надзвичайно перспективним для подальшого дослідження є виявлений тут великий

Галичина могила. 1992 р. Поховання. Вигляд з Пн. Сх.

будинок, датований XII – XIII ст. [5, арк. 4–10].

У 1995 р. археологами продовжено дослідження оборонної системи Крилоського городища. З цією метою вивчено основні вали давнього Галича [5, арк. 11–15]. Так, на центральній (середній) частині Крилоського городища було закладено три розкопи і досліджено поперечними розрізами п'ять оборонних валів всіх трьох частин городища. Відкрито напівземлянкове житло XI ст., залишки двох наземних жител XII–XIII ст. і залишки великої дерев'яної, очевидно, двоповерхової споруди XII–XIII ст., яка була збудована на фундаменті з товстих стовпів по периметру [12, с. 59].

Важливі дані одержано в результаті розкопок валів. У валу середньої укріпленої частини відкрито залишки зрубних клітей двох будівельних періодів: XI ст. і

XII–XIII ст. При цьому кліті XII–XIII ст. розташовані вздовж валу в два ряди (звичайно в валах відкривають лише по одному ряду клітей). У валах зовнішньої укріпленої частини виявлено конструкцію у вигляді стіни з частоколу, впритул до якої з обох боків прилягав земляний насип. Цю конструкцію, очевидно, IX–X ст., на давньоукраїнських городищах досліджено вперше. Безперечно, що вона має бути присутня у Подністров'ї і у валах інших городищ IX–X ст. Аналогічну конструкцію раніше було відкрито в так званих Траянових валах у Середньому Подністров'ї. Подальші дослідження та зіставлення цих двох типів пам'яток оборонного будівництва допоможе остаточно вирішити питання хронології Траянових валів [12, с. 59–60].

Незважаючи на багаторічні розкопки Крилоського городища, фундаментальні

дослідження оборонних валів Галицькою археологічною експедицією під керівництвом В. Барана проведено вперше. Ці дослідження дають змогу відтворити будівельну історію укріплень давнього Галича і відкривають перспективи цілеспрямованого дослідження валів на інших синхронних городищах Подністров'я [12, с. 59–60].

У червні–жовтні 1996 р. В. Баран керував археологічними дослідженнями давнього Галича. Вони велися на трьох ділянках. Розкоп I знаходився у південно-західній частині основного центрального майданчика-городища, де, очевидно, розміщувався князівський замок XII – XIII ст. давнього Галича [6, арк. 1].

У 1996 р. продовжено дослідження розкопу III. У попередні роки тут виявлено залишки великої дерев'яної будівлі палацового типу [6, арк. 2–4].

Археологи розпочали дослідження розкопу V. На відстані 10 м від церковної огорожі (2,7 м від його південно-західного кута), на схід від неї, вченими закладено траншею довжиною 9,5 м і шириною 2 м (включаючи південно-західний бастион цегляного замку) [6, арк. 5].

Після опрацювання польових матеріалів археологами встановлено, що розкоп I знаходився в південно-західній частині основного центрального майданчика городища, де, очевидно, розміщувався князівський замок XII–XIII ст. давнього Галича. Він закладений з метою музеєфікації оборонної системи першого основного валу князівського замку – дитинця Галича. Тут було розчищено порівняно добре збережені залишки оборонних стін XII–XIII ст. Вони склалися з двох рядів клітей. Зовнішній ряд клітей споруджено на вершині валу. Всього зафіксовано 8 оборонних зрубів.

Розкоп III дав дослідникам надзвичайно цікавий матеріал як з ранньої історії Галича (X–XI ст.), так і з пізнього середньовіччя. Надзвичайно перспективним є виявлений тут великий будинок, датований XII–XIII ст. Дослідженнями, проведеними в 1996 р., на його ділянці було повністю розкопано залишки палацової дерев'яної будівлі XII–XIII ст., два напівземлянкових житла X–XI ст. та декілька пізньосередньовічних ям господарського призначення і печей виробничого використання. На думку археологів, розкоп III дає можливість простежити поширення всіх різночасових об'єктів на цьому центральному майданчику Крилоського городища [13, с. 59].

Як уже зазначалося вище, у 1995–1996 рр. в урочищі Сад (розкоп III) вивчалася велика дерев'яна будівля-гридниця. Вона розташовувалася на західному краї центрального майданчика Крилоського городища, у східній частині якого знаходився Успенський собор. Оскільки житлові будівлі XII – XIII ст., на відміну від тогочасних культових споруд, майже не збереглися, тому залишки кожної такої будівлі викликають підвищену зацікавленість вчених. Стратиграфічні спостереження та характер фундаментів дають можливість дослідникам говорити про багатоповерховість (принаймні про два поверхи) цієї будівлі. Фундаменти її склалися з товстих дерев'яних колод, вкопаних у спеціально підготовлені ями, вириті по всьому периметру [15, с. 15–16].

В. Баран так охарактеризував це важливе відкриття: «У 1995–1996 рр. на західному ескарпі напроти Успенського собору відкрито виразні сліди у вигляді стовпових ям великої двоповерхової в центральній частині гридниці довжиною

26 м, шириною 15 м. Судячи з матеріалу (шпори, стремена, писало, численний амфорний матеріал), у ній знаходилась княжа дружина – охоронці княжої столиці» [23, с. 54].

У червні–жовтні 1997 р. археологи під орудою В. Барана продовжували вивчати давній Галич. У Крилоському городищі тривало дослідження розкопу I, законсервовано розкоп III, закладено нові – V-2, V-3, V-4, V-5 та розпочато вивчення митрополичих палат і каплички. Всі ці розкопи дали надзвичайно цікавий матеріал з ранньої історії Галича X – XI ст. Також у цьому році на розкопі I продовжувалося дослідження східної частини оборонної стіни XII – XIII ст., оскільки дослідники прагнули виявити оборонні конструкції X – XI ст. на широкій площі, які були простежені ними в минулі роки [7, арк. 1–11].

Після завершення польових досліджень вченими зроблено такі висновки. Зокрема, розкоп I знаходився в південно-західній частині основного центрального майданчика городища, де, очевидно, розміщувався князівський замок XII – XIII ст. давнього Галича. На його базі у 1996 р. була здійснена музеєфікація оборонної системи першого основного валу князівського замку – дитинця Галича. В 1997 р., залишивши «музеєфіковану» східну частину оборонної стіни XII – XIII ст., було проведено додаткові розкопки та виявлено оборонні конструкції X – XI ст. на широкій площі, а саме сліди чотирьох стін, зокрема, один зруб (городню) вдалося простежити повністю. Також під час консервації південної ділянки старого розкопу III було перевірено наявність стовпової ями, виявленої В. Ауліхом у 1977 р., вона ідентична всім попереднім. Таким чином,

довжина палацу становить близько 30 м (по лінії захід-схід) [14, с. 48].

У червні–липні 1998 р. під керівництвом В. Барана тривало вивчення давнього Галича. У Крилоському городищі було продовжено дослідження розкопу V-5 [8, арк. 1–8].

Проведені археологічні дослідження 1998 р. в розкопі V-5 показали наявність таких об'єктів: яма фракійського гальштату (№ 42); два напівземлянкових житла (№ 4, 5), паркан, господарська яма (№ 28) та окремі ями, які датуються кінцем XI – початком XII ст., та два наземних житла XII–XIII ст. (№ 1, 2), декілька ям, у т.ч. стовпових, окрема пічка [15, с. 66].

У червні–жовтні 1999 р. археологічна експедиція, очолювана В. Бараном, проводила розкопки у дитинці княжого Галича. У зв'язку з упорядкуванням площі Крилоського городища та спорудженням деяких тимчасових будівель до святкування 1100-ліття Галича виникла потреба вивчення ділянки поруч із митрополичими палатами [9, арк. 1]. За результатами розкопок було досліджено оборонний південний вал і виявлено чотири будівельних горизонти: фракійський гальштат, X ст., XII – XIII ст. і XVII ст. На внутрішньому схилі валу виявлено великий комплекс із 12 глиняних печей кухонного призначення, які датуються XII – XIII ст. [16, с. 66–71].

Проаналізувавши знайдені артефакти, дослідники прийшли до висновку, що в цьому розкопі було знайдено і досліджено комплекс, який можна вважати «княжою кухнею», що обслуговував двір з його прийомами і учтами. «Княжа кухня» була поряд із княжими палатами, але закрита насипом валу – захована від стороннього ока. Влаштування такого

великого кухонного комплексу було задумане і здійснене в той час, коли насипався вал XII ст. і будувався поруч княжий палац та облаштовувався княжий двір [9, арк. 6–7].

Загалом у 1992–1999 рр. археологи вивчали фортифікаційні укріплення давнього Галича. У 1992–1994 рр. проведено дослідження всіх зовнішніх оборонних валів Крилоського городища. Найкраще збереглися потрійні вали у його південній частині. Вони захищали давній Галич з південного напільного боку, на сході впиралися у Мозолів потік, а на північному заході доходили до глибоких ярів, що опускалися до ріки Лукви, при цьому напрямки ровів і ярів в усіх випадках точно збігаються. У 1993–1999 рр. археологи вивчали головний оборонний вал давнього Галича (розкоп I, розмір 16x16). Дослідниками виявлено три етапи будівництва укріплень: X ст., XII – XIII ст., XVI – XVIII ст. Найпотужніші фортифікаційні укріплення давнього Галича датуються другою половиною XII – першою половиною XIII ст., коли він був столицею Галицько-Волинської держави [22, с. 215].

Підсумовуючи вивчення фортифікаційних споруд давнього Галича, В. Баран зазначає: «Дослідження оборонної системи Крилоського городища показало, що потрійні вали і основний, який з південного напільного боку оточує дитинець, започатковані в X ст. Основна, середня, фаза із дерев'яними клітьми, спаленими на вимогу татар, датується XII – XIII ст., а остання – пізня – XV – XVII ст. В 1998 р. під основним валом дитинця відкрито більш раннє укріплення (VII – VI ст. до н.е.)» [24, с. 213].

У червні–вересні 2000 р. у Крилоському городищі було продовжено

дослідження привальної території та відкрито залишки частини дерев'яного палацу Ярослава Осмомисла [10, арк. 1–6].

Найважливішою частиною результатів археологічних розкопок 2000 р. є відкриття частини тесаної обгорілої колоди, перекритої зверху суцільним шаром з великих кусків глиняної обмазки з відбитками тесаних дерев'яних плас. Ця дерев'яна колода знаходилась у спеціально викопаній і підсипаній чистою глиною траншеї з зовнішнього боку розкопу. Один її кінець був спрямований по лінії північ–південь і заходив у східну стінку розкопу, другий – у бровку. Виходячи з того, що в попередні роки в одному з розкопів (південніше цього) вже були виявлені дерев'яні підвалини якоїсь будівлі, можна вважати, що було відкрито залишки її західного крила. Є підстави припускати, що віднайдено різні, але конструктивно зв'язані частини дерев'яного палацу Ярослава Осмомисла [17, с. 34–35].

Разом з тим В. Баран наголошує: «...якщо навіть відкриють залишки княжих палат, це не означатиме, що усі Ростиславичі, починаючи з Володимирка, мали свої резиденції в Крилосі. Давній Галич – це система городищ. Перші резиденції галицьких князів, як Ростиславичів, так і Романовичів, могли бути і над Дністром – на городищах з церквами Спаса і Пантелеймона. Після багаторічних археологічних розкопок можна не сумніватися лише в тому, що в періоди найвищого піднесення Галицько-Волинського князівства (за Ярослава Осмомисла та Данила Галицького) княжі резиденції розташовувалися на найкраще укріпленому і стратегічно вигідному Крилоському городищі» [24, с. 213].

Аналізуючи вагомий внесок В. Барана у вивчення давнього Галича (1991 – 2000 рр.), не можна оминати увагою той факт, що ці дослідження здійснювалися в несприятливих умовах економічної кризи 90-х років ХХ ст. Фінансування археологічних досліджень в Україні з кожним роком суттєво зменшувалося, поки взагалі не звелося нанівець. Якщо у 1991–1997 рр. польові дослідження експедиції більш-менш фінансувалися Івано-Франківською державною адміністрацією, краєзнавчим музеєм, Галицьким національним заповідником, то у 1998–2000 рр. археологічна експедиція працювала взагалі без фінансування [8, арк. 1; 9, арк. 1; 10, арк. 1].

Попри фінансову скруту В. Баран як керівник Галицької експедиції доклав великих зусиль, проявив непересічні організаторські здібності, щоб забезпечити співробітників експедиції усім необхідним – житлом, харчуванням, спорядженням тощо – та успішно виконати поставлені перед ними наукові завдання.

Підсумовуючи результати археологічних розкопок на території давнього Галича, проведених у 1991–2000 рр. під керівництвом В. Барана, зазначимо наступне:

1. Видатним відкриттям очолюваної В. Бараном експедиції у 1991–1992 рр. було дослідження багатого князівського поховання в дерев'яному човні, вкритому вишитою золотом парчею. Встановлено, що могила датується кінцем Х ст., часом спорудження перших укріплень давнього Галича. Підтверджена гіпотеза М. Грушевського, який вважав, що в Галичині поховано засновника Галича.

2. В. Баран виступив ініціатором і, за допомогою професора

Івано-Франківського педагогічного університету М. Фіголя та його учнів, посприяв відновленню історичної пам'ятки давнього Галича – кургану Галичина могила, який став не лише окрасою древнього міста, а й уособленням величчя і могутності Галицької держави. За активною участю В. Барана поблизу решток князівського замку ХІІ–ХІІІ ст. давнього Галича у 1996 р. було здійснено музеефікацію оборонного валу дитинця стародавнього Галича.

3. Вперше протягом 1992–1998 рр. ґрунтовно вивчено фортифікаційну систему давнього Галича. Визначено, що потрійні вали і окремих основний вал, який з південного напільного боку захищає дитинець, започатковано в Х ст. Його основна середня ділянка з дерев'яними клітьми, спаленими у 1241 р., датується ХІІ – ХІІІ ст. Вал добудовувався пізніше, у ХV–ХVІІ ст.

4. У 1995–1999 рр. відкрито й обстежено низку житлових і господарських споруд. Серед них: напівземлянкові житла (Х–ХІІ ст.), наземні житла (ХІІ–ХІІІ ст.), велика дерев'яна будівля-гридниця (ХІІ–ХІІІ ст.), величезний кухонний комплекс (більше десятка потужних глиняних печей), імовірно, т.зв. «княжа кухня» (ХІІ–ХІІІ ст.). Всі ці знахідки переконливо свідчать, що давній Галич – столиця Галицько-Волинської держави – був стольним містом європейського рівня.

5. У 1996–1997, 2000 рр. археологами віднайдено конструктивно пов'язані між собою частини великої будівлі, ймовірно, дерев'яного палацу Ярослава Осмомисла. Цей палац, як і Успенський кафедральний собор, побудовані за наказом князя Осмомисла у ХІІ ст.

6. Аналітичне осмислення В. Бараном результатів десятилітніх робіт Галицької

археологічної експедиції в серії його статей у наукових збірниках, фахових виданнях, матеріалах конференцій та у газетах і часописах дозволило вченому зробити вагомий внесок у вивчення середньовічної історії столиці Галицько-Волинського князівства.

Багаторічні дослідження княжо-го Галича археологічною експедицією під керівництвом В. Барана впродовж 1991–2000 рр. значно збагатили наші знання про середньовічне минуле Західної України загалом і давнього Галича зокрема як одного з провідних політичних, економічних та культурних центрів Київської Русі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баран В. Д., Томенчук Б. П. Звіт про охоронні археологічні розкопки «Галичиної могили» на території городища давнього Галича в с. Крилос Галицького району Івано-Франківської області, проведені Наддністрянською слов'яно-руською експедицією Інституту археології АН України та Івано-Франківського краєзнавчого музею в 1991 році // НА ІА НАН України, ф. е. 24739. – 37 с.
2. Баран В., Томенчук Б. Звіт про охоронні археологічні дослідження Наддністрянської слов'яно-руської експедиції Інституту археології АН України та Івано-Франківського краєзнавчого музею на території давнього Галича в 1991 – 1992 роках // НА ІА НАН України, ф. е. 25050. – 149 с.
3. Баран В. Д., Томенчук Б. П. Звіт про охоронні археологічні розкопки в с. Крилос, проведені Галицькою слов'яно-руською археологічною експедицією Інституту археології АН України та Івано-Франківського краєзнавчого музею в 1993 році // НА ІА НАН України, ф. е. 25287. – 39 с.
4. Баран В., Томенчук Б. Звіт про охоронні археологічні дослідження, проведені Галицькою слов'яно-руською археологічною експедицією Інституту археології НАН України та Івано-Франківського краєзнавчого музею в 1994 році // НА ІА НАН України, ф. е. 25547. – 26 с.
5. Баран В., Томенчук Б. Звіт про археологічні розкопки Галицької археологічної експедиції, проведені в 1995 році // НА ІА НАН України, ф. е. 25801. – 38 с.
6. Баран В., Томенчук Б. Звіт про археологічні розкопки 1996 р. на території Крилоського городища, проведені Галицькою постійно діючою археологічною експедицією Інституту археології НАНУ, Івано-Франківського краєзнавчого музею та Національного заповідника «Давній Галич» // НА ІА НАН України, ф. е. 26025. – 36 с.
7. Баран В. Д., Томенчук Б. П. Звіт про археологічні дослідження, проведені Галицькою археологічною експедицією Інституту археології НАН України, Івано-Франківського краєзнавчого музею та Галицького національного заповідника в 1997 р. // НА ІА НАН України, ф. е. 26311. – 33 с.
8. Баран В., Томенчук Б. Звіт про археологічні дослідження, проведені в 1998 р. Галицькою слов'яно-руською археологічною експедицією Інституту археології НАНУ та Івано-Франківського краєзнавчого музею на Крилоському городищі-дитинці княжо-го Галича // НА ІА НАН України, ф. е. 26469. – 30 с.
9. Баран В., Томенчук Б. Звіт про археологічні дослідження, проведені Галицькою археологічною експедицією Інституту археології НАНУ та Івано-Франківського краєзнавчого музею на Крилоському городищі-дитинці давнього Галича в 1999 році // НА ІА НАН України, ф. е. 26679. – 29 с.
10. Баран В., Томенчук Б. Звіт про археологічні дослідження, проведені Галицькою археологічною експедицією Інституту археології НАНУ та Івано-Франківського краєзнавчого музею на Крилоському городищі-дитинці давнього Галича в 2000 році // НА ІА НАН України, ф. е. 26937. – 30 с.
11. Баран В., Томенчук Б. Археологічні дослідження Галичиної могили 1991 р. // Українознавство. – 2012. – № 4 (45). – С. 162–164.

12. Баран В., Томенчук Б. Археологічні дослідження давнього Галича (липень – вересень 1995 р.) // Україна у світовій історії. – 2014. – № 2 (51). – С. 50–60.
13. Баран В., Томенчук Б. Археологічні дослідження давнього Галича (червень – жовтень 1996 р.) // Україна у світовій історії. – 2014. – № 3 (52). – С. 54–60.
14. Баран В., Томенчук Б. Археологічні дослідження давнього Галича (червень – жовтень 1997 р.) // Україна у світовій історії. – 2014. – № 4 (53). – С. 41–49.
15. Баран В., Томенчук Б. Археологічні дослідження давнього Галича (червень – липень 1998 р.) // Українознавство. – 2015. – № 1 (54). – С. 61–67.
16. Баран В., Томенчук Б. Археологічні дослідження давнього Галича (червень – липень 1999 р.) // Українознавство. – 2015. – № 2 (55). – С. 66–71.
17. Баран В., Томенчук Б. Археологічні дослідження давнього Галича (червень – вересень 2000 р.) // Українознавство. – 2015. – № 3 (56). – С. 31–35.
18. Баран В. Д., Томенчук Б. П. Археологічні дослідження в селі Крилос Галицького району Івано-Франківської області в урочищі Качків – Галичина могила (серпень – жовтень 1992 р.) // Збірник наукових праць Національного науково-дослідного інституту українознавства та всесвітньої історії. – К.: НДІУВІ, 2013. – Т. XXXI. – С. 88–98.
19. Баран В., Томенчук Б. Археологічні дослідження Крилоського городища (червень – жовтень 1993 року) // Українознавство. – 2013. – № 3–4 (48–49). – С. 102–105.
20. Баран В., Томенчук Б. Археологічні дослідження слов'яно-руських старожитностей давнього Галича (червень – жовтень 1994 р.) // Україна у світовій історії. – 2014. – № 1 (50). – С. 19–28.
21. Баран В. Д., Томенчук Б. П. Підсумки досліджень Галицької археологічної експедиції в 1991 – 1996 рр. // Галич і Галицька земля: збірник наукових праць. – Київ – Галич, 1998. – С. 10–17.
22. Баран В., Томенчук Б. Археологічні дослідження давнього Галича у 1991 – 2002 роках // Українознавство. – 2002. – Число 4. – С. 213–216.
23. Баран В. Д. Археологічні дослідження Галича // Галич і Галицька земля в українському державотворенні. – Івано-Франківськ, 1999. – С. 39–54.
24. Баран В. Археологічні дослідження давнього Галича // Українознавство. – 2009. – № 2. – С. 210–214.
25. Баран В. Історія археологічних досліджень давнього Галича (середина XIX – кінець XX ст.) // Українознавство. – 2016. – № 1(58). – С. 171–190.
26. Ісаєвич Я. Д. Галич – Галицьке князівство – Галичина: ювілейні роздуми // Галич і Галицька земля в українському державотворенні. – Івано-Франківськ, 1999. – С. 25–38.

REFERENCES

1. BARAN, V., TOMENCHUK, B. Report on Archaeological Excavations of “Galician Burial Mound” Conducted in 1991 in the Territory of Old Halych Settlement in Krylos by Upper Dniester Slavic-Rus Expedition of the NASU Institute of Archaeology and Ivano-Frankivsk Regional Ethnographic Museum. In: *NASU Institute of Archaeology*, 37 p. [in Ukr.]
2. BARAN, V., TOMENCHUK, B. Report on Archaeological Research Conducted in 1991–1992 in the Territory of Old Halych by Upper Dniester Slavic-Rus Expedition of the NASU Institute of Archaeology and Ivano-Frankivsk Regional Ethnographic Museum. In: *NASU Institute of Archaeology*, 149 p. [in Ukr.]
3. BARAN, V., TOMENCHUK, B. Report on Archaeological Excavations in Krylos Settlement Conducted in 1993 by Galician Upper Dniester Slavic-Rus Archaeological Expedition of the NASU Institute of Archaeology and Ivano-Frankivsk Regional Ethnographic Museum. In: *NASU Institute of Archaeology*, 39 p. [in Ukr.]
4. BARAN, V., TOMENCHUK, B. Report on Archaeological Research Conducted in Krylos by Galician Slavic-Rus Archaeological Expedition of the NASU Institute of

Archaeology and Ivano-Frankivsk Regional Ethnographic Museum in 1994. In: *NASU Institute of Archaeology*, 26 p. [in Ukr.]

5. BARAN, V., TOMENCHUK, B. Report on Archaeological Excavations Conducted in 1995 by Galician Archaeological Expedition. In: *NASU Institute of Archaeology*, 38 p. [in Ukr.]

6. BARAN, V., TOMENCHUK, B. Report on Archaeological Excavations of 1996 in the Territory of Krylos Settlement Conducted by Regular Galician Archaeological Expedition of the NASU Institute of Archaeology and Ivano-Frankivsk Regional Ethnographic Museum and National Reserve "Ancient Halych". In: *NASU Institute of Archaeology*, 36 p. [in Ukr.]

7. BARAN, V., TOMENCHUK, B. Report on Archaeological Research Conducted in 1997 by Galician Archaeological Expedition of the NASU Institute of Archaeology and Ivano-Frankivsk Regional Ethnographic Museum and Galician National Reserve. In: *NASU Institute of Archaeology*, 33 p. [in Ukr.]

8. BARAN, V., TOMENCHUK, B. Report on Archaeological Research Conducted in 1998 in Krylos Settlement-Citadel of Ancient Halych by Galician Slavic-Rus Archaeological Expedition of the NASU Institute of Archaeology and Ivano-Frankivsk Regional Ethnographic Museum. In: *NASU Institute of Archaeology*, 30 p. [in Ukr.]

9. BARAN, V., TOMENCHUK, B. Report on Archaeological Research Conducted in 1999 in Krylos Settlement-Citadel of Ancient Halych by Galician Slavic-Rus Archaeological Expedition of the NASU Institute of Archaeology and Ivano-Frankivsk Regional Ethnographic Museum. In: *NASU Institute of Archaeology*, 29 p. [in Ukr.]

10. BARAN, V., TOMENCHUK, B. Report on Archaeological Research Conducted in 2000 in Krylos Settlement-Citadel of Ancient Halych by Galician Archaeological Expedition of the NASU Institute of Archaeology and Ivano-Frankivsk Regional Ethnographic Museum. In: *NASU Institute of Archaeology*, 30 p. [in Ukr.]

11. BARAN, V., TOMENCHUK, B. (2012). Archaeological Research of Galician Burial

Mound in 1991. *Ukrainoznavstvo*, Vol. 4 (45), pp. 162–164. [in Ukr.]

12. BARAN, V., TOMENCHUK, B. (2014). Archaeological Research of Ancient Halych (July – September 1995). *Ukraina u svitovii istorii*, Vol. 2 (51), pp. 50–60. [in Ukr.]

13. BARAN, V., TOMENCHUK, B. (2014). Archaeological Research of Ancient Halych (June – October 1996). *Ukraina u svitovii istorii*, Vol. 3 (52), pp. 54–60. [in Ukr.]

14. BARAN, V., TOMENCHUK, B. (2014). Archaeological Research of Ancient Halych (June – October 1997). *Ukraina u svitovii istorii*, Vol. 4 (53), pp. 41–49. [in Ukr.]

15. BARAN, V., TOMENCHUK, B. (2015). Archaeological Research of Ancient Halych (June – July 1998). *Ukrainoznavstvo*, Vol. 1 (54), pp. 61–67. [in Ukr.]

16. BARAN, V., TOMENCHUK, B. (2015). Archaeological Research of Ancient Halych (June – July 1999). *Ukrainoznavstvo*, Vol. 2 (55), pp. 66–71. [in Ukr.]

17. BARAN, V., TOMENCHUK, B. (2014). Archaeological Research of Ancient Halych (June – September 2000). *Ukrainoznavstvo*, Vol. 4 (53), pp. 41–49. [in Ukr.]

18. BARAN, V., TOMENCHUK, B. (2013). Archaeological Research in Krylos Village of Halych District of Ivano-Frankivsk Region in Kachkiv tract – Galician Burial Mound (August – October 1992). In: *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho naukovo-doslidnoho instytutu ukrainoznavstva ta vsesvitnoi istorii*. (Collection of Scientific Papers of National Research Institute of Ukrainian Studies and World History), Vol. XXXI. Kyiv: NDIUVI, pp. 88–98. [in Ukr.]

19. BARAN, V., TOMENCHUK, B. (2013). Archaeological Research of Krylos Settlement (June – October 1993). *Ukrainoznavstvo*, Vol. 3–4 (48–49), pp. 102–105. [in Ukr.]

20. BARAN, V., TOMENCHUK, B. (2014). Archaeological Research of Slavic-Rus Antiquities of Ancient Halych (June – October 1994). *Ukraina u svitovii istorii*, Vol. 1 (50), pp. 19–28. [in Ukr.]

21. BARAN, V., TOMENCHUK, B. (1998). Results of the Galician Archaeological

Expedition in 1991–1996. In: *Halych i Halytska zemlia. Zbirnyk naukovykh prats* (Halych and Galician Land: The Collection of Scientific Papers). Kyiv – Halych, pp. 10–17. [in Ukr.]

22. BARAN, V., TOMENCHUK, B. (2002). Archaeological Research of Ancient Halych in 1991–2002. *Ukrainoznavstvo*, Vol. 4, pp. 213–216. [in Ukr.]

23. BARAN, V. (1999). Archaeological Studies of Halych. In: *Halych and Galician Land in Ukrainian State-Building*. Ivano-Frankivsk, pp. 39–54. [in Ukr.]

24. BARAN, V. (2009). Archaeological Research of Ancient Halych. *Ukrainoznavstvo*, Vol. 2, pp. 210–2014. [in Ukr.]

25. BARAN, V. (2016). History of Archaeological Research of Ancient Halych (middle of the 19th – end of the 20th century). *Ukrainoznavstvo*, Vol. 1 (58), pp. 171–190. [in Ukr.]

26. ISAEVYCH, YA., Halych – Galician Principality – Galicia: Anniversary Reflections. In: *Halych and Galician Land in Ukrainian State-Building*. Ivano-Frankivsk, 1999, pp. 25–38. [in Ukr.]

Yu. Fihurnyi

Contribution of Volodymyr Baran to the Study of Old Halych

Abstract

The article analyzes the significant contribution of archaeologist, ethnologist, and historian V. Baran to the study of old Halych (Krylos settlement) in 1991–2000. As a result of the professional study of Galician burial mound, V. Baran made a scientific discovery: a rich military equipment was found in a wooden boat, covered with embroidered golden brocade, which confirmed the hypothesis of Hrushevsky who believed that the founder of Halych was buried in Galician burial mound. V. Baran initiated and, with the help of professor of Ivano-Frankivsk Pedagogical University M. Fihol as well as his students, contributed to the restoration of historical monuments of ancient Halych – Galician burial mound. For the first time the ancient fortification system of Halych was comprehensively studied. It was determined that the triple walls and the separate main rampart, which protected the citadel on the southern side of the floor, were founded in the tenth century. Its main secondary phase with wooden cages, burned in 1241, dates back to the 12th–13th centuries, while its final phase – to the 15th–17th centuries. A number of residential and commercial buildings of the 10th–13th centuries were discovered. Different but structurally interconnected parts, probably of Yaroslav Osmomysl's wooden palace, were found.

V. Baran's analytical interpretation of the results of Galician archaeological expedition was published in the series of articles in scientific journals and helped him not only to summarize the findings but to make the important information, obtained in the process of excavation, the property of the scientific community and the Ukrainian public in general. It was found that due to field excavations, scientific hypotheses, generalizing conceptual and organizational skills, V. Baran managed to fill in many gaps in the study of old Halych and convincingly prove that the city – the capital of Galicia-Volhynia Principality, was one of the leading cultural centers of Rus-Ukraine.